

DIAKONHJEMMET BARNEHAGE BORGENSEIEN

VESLEFRIKK ÅRSPLAN 2023–2024

INKLUDERENDE BARNEMILJØ

Diakonhjemmet Omsorg

1. Om barnehagen

Velkommen til et nytt barnehageår i Borgenveien barnehage!

- **Fortsatt tett samarbeid mellom barnehagene i Diakonhjemmet Omsorg**

Vi ser at vi drar nytte av å ha felles ledelse. Det er lettere å se muligheter for faglig samarbeid og det gir oss en mulighet til å kunne bruke ressursene på tvers av barnehagene. Personalet samarbeider tett om de samme prosjektene og kan besøke hverandre for å lære mer om hverandres praksis. Hver avdeling har en vennskapsavdeling med samme aldersgruppe i den andre barnehagen. Disse avdelingene samarbeider litt tettere, og barnegruppene kan besøke hverandre. Det arrangeres også felles barnehagelærermøter hvor det diskuteres pedagogiske spørsmål.

- **Systematisk kvalitetsarbeid**

Barnehagene våre fortsetter med å bruke analyse- og observasjonsverktøyet EBBA. Det er utviklet av barnehageforskere og brukes for å vurdere kvaliteten på barnehagens vilkår for omsorg, lek, læring og danning. Resultatene av observasjonene er grunnlaget for videre arbeid med kvalitetsutvikling. Barnehagelærerne skal observere hverandres avdelinger, på tvers av barnehagene.

- **Utviklingsprosjekt om uteleken i samarbeid med Høgskolen i Innlandet**

Borgenveien og Steinerud barnehager går nå inn i det andre året i et toårig utviklingsprosjekt i regi av Vestre Aker bydel, i samarbeid med Høgskolen i Innlandet. Målet er å skape kunnskap om inkluderende praksiser i barnehagene generelt og på avdelingene spesielt. Gjennom samarbeidet med Høgskolen får barnehagen støtte til å drive utviklingsarbeidet.

Tema for utviklingsarbeidet er hvordan personalet kan være med på å skape en inkluderende hverdag for alle barn. Vi har valgt å se spesielt på uteleken i dette arbeidet, fordi det er mest utfordrende å være tett nok på der. Da er barna spredt på et større område.

Vi bruker aksjonsforskning som metode og involverer hele personalgruppen i arbeidet med å videreutvikle personalet som gode premissleverandører for inkluderende miljø og lek. Hele personalet deltar i refleksjonsgrupper og opplæring med de andre barnehagene i bydelen som også deltar i samme utviklingsarbeid.

Les mer om satsningen på det inkluderende barnemiljøet under satsingsområde lenger ned i årsplanen.

- **Foreldreveiledningsgruppe i regi av barnehagen**

I Diakonhjemmet barnehager ser vi det som viktig å bidra til å styrke familien gjennom ulike former for foreldrestøtte. Vi har valgt å bruke ICDP som grunnlag for vårt arbeid. ICDP er et enkelt, helsefremmende og forebyggende program som har som mål å styrke omsorgen og oppveksten for barn og unge. ICDP ble utviklet av professor Karsten Hundeide og professor Henning Rye ved Universitetet i Oslo. Det er bygget på forskning innen utviklingspsykologi, tilknytningsteori og klinisk erfaring, som understreker betydningen av samspillet mellom barn og de nærmeste omsorgspersonene gjennom oppvekstårene. ICDP har som sin grunntanke at den beste måten å hjelpe et barn på, er å hjelpe barnets omsorgspersoner. Den mest virkningsfulle strategien er å støtte og bevisstgjøre barnets stabile omsorgsnettverk.

Vi starter opp en ny veiledningsgruppe for foresatte etter nyttår. Barnehagen har fått prosjektmidler til å gjennomføre gruppene rett etter stengetid, med tilbud om barnepass for barna og en enkel middag for barn og foreldre.

Veiledningsgruppen vil følge metodikken fra foreldreveiledningsprogrammet ICDP og ledes av sertifiserte veiledere. Dette er et anerkjent program som blir mye brukt i mange kommuner i Norge. Det er ikke et kurs der man får en manual på hva som er riktig eller galt, men det er en bevisstgjøringsprosess og hjelp til å bli sensitiv på hvordan foreldre kan justere seg til barnet sitt og gi den støtten han/hun har bruk for i sin utvikling.

- **Barnehagens rolle som støtte for foreldrene**

Personalet skal møte foreldrene på en slik måte at vi fremmer deres oppfatning av seg selv som kompetente og mestrende omsorgsgivere. Det gjelder både i de daglige møtene ved levering og henting, i foreldresamtalene og foreldremøtene. Det er viktig at personalet reflekterer over hvordan vi kan gjøre dette i praksis.

Vi skal også bidra til å fremme en positiv oppfatning av og holdning til barna, både i samarbeid med foreldre, i personalet og mellom barn. Vi vet at det vi tenker om barnet gjør noe med hvordan vi møter det. Omsorgen vi gir er preget av hvilken oppfatning vi har av barnet.

- **Generasjonsmøter**

Barnehagene fortsetter samarbeidet med Diakonveien Omsorg+, der vi ønsker å legge til rette for gode møter mellom generasjonene. Noen ganger blir det små og nære møter, andre ganger større arrangementer.

- **Praksisbarnehager for barnehagelærerutdanningen**

Begge barnehagene på Diakonhjemmet er praksisbarnehager for OsloMet og tar imot barnehagelærerstudenter i praksis i ulike perioder gjennom hele barnehageåret. Tett samarbeid med barnehagelærerutdanning hjelper oss til å holde oss faglig oppdatert og til å reflektere over egen praksis.

- **Lærlinger i barnehagene**

Begge barnehagene på Diakonhjemmet tar imot lærlinger fra barne- og ungdomsarbeiderfaget. Lærlingene betjener en 50% stilling, men er til stede i barnehagen 100%. Halvparten av tiden er de i tillegg til den ordinære bemanningen. Både Borgenveien og Steinerud har en lærling hver dette barnehageåret.

- **Arbeidsinkludering i barnehagene våre**

Vi samarbeider med ulike arbeidsmarkedstiltak og tar imot kandidater som skal prøve seg ut i arbeidslivet i en periode. Alle disse kommer i tillegg til den ordinære bemanningen og blir en ekstra ressurs. Vi samarbeider blant annet med organisasjonen Helt Med i Borgenveien barnehage.

- **50 års jubileum for barnehagedrift på Diakonhjemmet**

I år feirer vi at Diakonhjemmet har drevet barnehager i 50 år! Steinerud barnehage startet i 1973 og Borgenveien i 1986.

I den anledning inviterer Diakonhjemmet til et jubileumsseminar for barnehageforeldre og andre inviterte gjester 06. desember kl 17.30-20.00. Vi håper alle foreldre har mulighet til å delta! May Britt Drugli, professor i pedagogikk, vil holde et foredrag. Mer informasjon om tema vil komme senere.

Med ønsker om et godt samarbeid dette barnehageåret!

Mvh

Lisbet Røsok Maloku

Styrer, Diakonhjemmet Omsorg Barnehager

2. Årets satsningsområde: Inkluderende barnemiljø

Dette barnehageåret har vi i Diakonhjemmets barnehager valgt å fortsatt ha søkelys på inkluderende barnemiljø. Hvordan kan vi skape et trygt lekemiljø der alle kan delta? Hvordan kan vi støtte barnas samspill, unngå utenforskap og gi leken gode vilkår? Barns relasjoner er alltid de voksnes ansvar og vi må gi dem rammer som er mulige å mestre.

Vi går inn i det andre året i utviklingsarbeidet med spesielt fokus på uteleken som arena for dette, men vi jobber samtidig med hele barnehagehverdagen.

Bakgrunn for valg av satsningsområde

Rammeplan for barnehager skriver at barnehagen skal legge aktivt til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og få være i positivt samspill med barn og voksne.

Leken er en viktig arena for sosial samhandling og skal ha en sentral plass i barnehagen.

Barnehagen skal fremme et inkluderende miljø, der alle barn kan delta i lek og erfare glede i lek. Personalet skal observere, analysere, støtte, delta i og berike leken på barnas premisser. Vi skal ta initiativ til lek og aktivt bidra til at alle kommer inn i leken.

Vi fortsetter arbeidet med utviklingsarbeidet, der vi ser nøye på personalets rolle med å jobbe fram et godt lekemiljø. Deltakelse i utviklingsarbeidet gir hele personalet faglig støtte til et systematisk arbeid over tid.

Innenfor eller utenfor i leken.

Det er lett å tenke at det bare handler om å gi barna tid, så vil leken gå av seg selv. Og at leken er barnas arena, som de voksne skal være forsiktige med å forstyrre. Men vi vet at det ikke er slik. Det er mange barn som trenger hjelp til å mestre de ferdighetene de trenger for å være en attraktiv lekekamerat.

Vi vet også at leken ikke alltid er god eller utvikler seg på en positiv måte. Vi trenger voksne som er så tett på barna at de ser hva som skjer, og kan gå inn i leken for å støtte samspillet. Personalet skal jobbe aktivt for å fange opp uheldige episoder eller prosesser og avverge at noen til stadighet kommer utenfor fellesskapet. Små barn kan dytte, bite og slå, det er en del av barns utvikling og ikke nødvendigvis mobbing, men dersom dette blir et mønster og barnet ikke har det bra, skal barnehagen gå tidlig inn med tiltak i et tett samarbeid med foreldrene. Krenkelser vil forekomme som en del av et sosialt samspill, men det er svært viktig at personalet reagerer raskt på dette og jobber aktivt for å forebygge og unngå at det skjer. Alle barn har rett til et trygt og godt barnehagemiljø uten krenkelser og mobbing.

Noen ganger får barn avslag når de vil være med i leken. Dette kan oppleves vanskelig, men det er ofte ikke den beste løsningen å kreve at alle barn som spør, må få være med. En lek som allerede er i gang, er sårbar og må vernes. Det er de voksnes ansvar å hjelpe barn som er utenfor i lek, og de må vurdere hva som er riktig framgangsmåte i hvert enkelt tilfelle.

3. Barnas psykososiale miljø

I barnehagen skal alle barn oppleve at de inkluderes i fellesskapet. Her skal de få utvikle gode relasjoner og vennskap. Gjennom vennskap og lek skal barna utfordres på en positiv måte, og slik hjelpes til å utvikle empati, forståelse og respekt for egne og andres behov og grenser. Vi i barnehagen skal kontinuerlig ha søkelys på å heve barnas sosiale kompetanse, en kompetanse som omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom samspill. Det er personalets oppgave å veilede barna, og å tilrettelegge for det nødvendige samspillet. Vi jobber bevisst for at alle barn skal erfare at de er betydningsfulle og har viktige roller i fellesskapet. Dette skjer både gjennom tilrettelagte aktiviteter og i fri lek.

Rammeplanen, så vel som barnehageloven, legger vekt på at barnehagen har et mandat for å fremme likestilling, motvirke alle former for diskriminering og å forebygge, avdekke og stoppe all form for mobbing og krenkelser. Personalet skal alltid møte barna på en trygg og respektfull måte, slik at alle opplever seg sett, møtt og forstått. Barnas selvfølelse skal bygges opp, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og å respektere andres grenser. Det er personalets ansvar at alle barn har en trygg og god barnehagehverdag, og det er barnehagens oppgave å legge til rette for at barna utvikler et positivt selvbilde og tro på at alle har noe å bidra med inn i fellesskapet.

Mål for dette barnehageåret:

- Barna har gode relasjoner og vennskap.
- Barna opplever en trygg og god dag i barnehagen.
- Barna har empati for hverandre, respekterer andres ønsker og ivaretar egne behov.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Personalet møter barna slik at de opplever seg sett, møtt og forstått. Fokus på å møte barnas følelser og validere disse.
- Vi skriver tiltaksplaner der vi opplever uheldig samspill mellom barna og har en åpen og løpende dialog med foreldrene.
- Vi legger vekt på barnas vennskap, men også at de skal utvikle nye relasjoner gjennom aktiviteter, lek og grupper. Vi deler barna inn i grupper slik vi ser det er hensiktsmessig.
- Gjennom å være gode forbilder ønsker vi at barna skal kunne lytte til hverandre og si fra på en hyggelig måte.

4. Lek

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal betones og anerkjennes. Barn leker for lekens egen skyld. Den er ikke et middel for å oppnå andre mål, men er verdifull i seg selv. Lek er frivillig, indre motivert, selvstyrt og ofte lystbetont, og det er barna selv som har definisjonsmakten over hva som er lek og ikke. I tråd med rammeplanen skal barnehagen inspirere og gi rom for ulike typer lek, og bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek. Både alene og sammen med andre, inne og ute. Lek er barnets språk. Det er ikke minst gjennom lek at barn erfarer verden rundt seg, det er gjennom lek de prosesserer hverdagen og lærer om livet. Gjennom lek styrkes barnas sosiale kompetanse, språk og kognitive kapasitet, deres fysiske og psykiske helse.

Personalets rolle i barnas lek vil variere like mye som barnas lek. Leken er organisk, fleksibel og i konstant utvikling. Vår rolle er å legge til rette for forskjelligartet, utfordrende, kreativ, positiv og

utviklende lek. Vi skal være tilstedeværende, lyttende, inspirerende, observerende, veiledende og deltakende, men ikke dominerende. Personalet skal være lekende, kloke voksne som løfter frem leken på barnas premisser.

Mål for dette barnehageåret:

- Leken har en sentral plass i barnehagen og lekens egenverdi anerkjennes.
- Barna møter et inspirerende lekemiljø inne og ute.
- Barnehagen legger til rette for et inkluderende miljø der alle barn kan oppleve glede og engasjement gjennom lek.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Vi observerer barna og tar utgangspunkt i deres alder og interesser.
- De ansatte involverer seg i lek der vi blir invitert eller tar initiativ til lek med et eller flere barn for å jobbe med inkludering.
- Vi deler inn i lekegrupper slik at barna får skjermet sin lek.
- Vi inspirere barnas lek gjennom eventyr, opplevelser og ulike (natur)materialer.
- Vi utfordrer barna til fysisk lek i naturen.
- Vi har ulike tema som inspirerer til lek som sykehus, brannstasjon og ulike yrker.

5. Læring

I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende og utforskende miljø som fremmer nysgjerrighet og lærelyst. Vi skal støtte og berike barnas initiativ, og gi dem utfordringer og tiltro til egne evner. Personalet skal være oppmerksomme på barnas interesser og engasjement, og legge til rette for læring i ulike situasjoner og aktiviteter. Det er vårt ansvar å gi alle barna rike og varierte opplevelser og erfaringer, utfordringer og mestringsopplevelser.

Barna skal få bruke hele kroppen og alle sanser. De skal oppleve at det er rom for prøving og feiling i sine læringsprosesser. Vi ønsker å legge vekt på refleksjon og undring rundt ulike temaer og erfaringer, og gjennom en slik tilnærming skal barna både tilegne seg ny kunnskap og oppleve mestring. Personalet skal til enhver tid være støttende, veiledende og rådgivende på en sensitiv og bekræftende måte. Vi vil legge til rette for konstruktiv samhandling mellom barn, og mellom barna og personalet.

Mål for dette barnehageåret:

- Barna opplever et stimulerende og utforskende miljø som fremmer nysgjerrighet og lærelyst.
- Vi tar hensyn til barnas behov og interesser slik at de opplever mestring.
- Vi støtter barnas initiativ og gir de tro på egne evner.
- Vi er «støttende stillas» og ser på barnas samarbeid som en ressurs.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Vi jobber med temaarbeid over tid og inspirerer barnas nysgjerrighet.
- Formen på aktiviteten er tilpasset deres alder, slik at barna skal få oppleve at det de gjør er godt nok.
- Barna skal få utforske og lære gjennom bruk av ulike sanser, opplevelser og selv å være aktiv.
- Vi har fokus på å fremheve hvert enkelt barn slik at de blir kjent med seg selv, men også skape en nysgjerrighet overfor hverandre.

6. Kommunikasjon og språk

Personalet skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. Gjennom dialog og samspill skal barna støttes til å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening. Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagedagen, og alle skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling. Personalet skal være anerkjennende og sensitive overfor barnas ulike verbale og non-verbale uttrykk, og bidra til barnets språkutvikling. Det skal legges til rette for at alle barn inkluderes i samspill og dialog. Personalet skal være bevisst på sine roller som språklige forbilder, og være lyttende i sin kommunikasjon. Barna skal få varierte og positive erfaringer med å bruke det verbale språket som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenking og som uttrykk for følelser og behov.

Mål for dette barnehageåret:

- Barnehagen støtter barns bruk av språk som redskap for å tenke og gi uttrykk for egne meninger og følelser.
- Alle barn får god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Vi har lesegrupper og bruker «bokhefter» og knytter leken til det vi leser.
- Vi legger vekt på hverdagssamtalen der barna snakker om hva som har skjedd, hva som skal skje.
- Vi oppfordrer alle barn til å bli med i samtalen, også de som ikke løfter stemmen sin høyest.
- Når barn uttrykker en følelse, lytter vi og prøver å få fram meningen i det barna sier. Det betyr ikke at de alltid kan få gjennom sine ønsker.
- Vi har fokus på ulike eventyr, fortellinger, sanger, rim og regler i samlingsstund.

7. Digital praksis

Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. I barnehagen blir barna kjent med digitale verktøy som mobil, pc og nettbrett både indirekte og direkte. Digitale verktøy skal brukes med omhu og ikke dominere som arbeidsmåte. Bruk av de digitale verktøy skal støtte opp om barns læreprosesser, og de voksne skal da være aktive sammen med barna og utforske de mulighetene som finnes. Barnehagen skal utøve en digital dømmekraft og nettvett.

Mål for dette barnehageåret:

- Vi har en kritisk holdning til bruk av digitale hjelpemidler.
- Vi gir barna mulighet til å bruke digitale verktøy gjennom lek, lærling og kreative prosesser.

Tiltak for dette barnehageåret:

Måltidene er mobilfrie, dvs det er ikke sikkert foreldre får svar hvis de sender sms/ringer.

- Vi viser barna hvordan vi kan være aktive brukere av digitale verktøy, f.eks lage historier, bildesnutter fra ulike aktiviteter som vi bruker i bearbeiding etter turer.
- Vi bruker bilder til å støtte og fremheve hvert enkelt barn, bilder som fremhever empatiske og prososiale handlinger.

8. Omsorg

Vi ser på omsorg som en forutsetning for at barn skal bli trygge, trives og utvikle seg. Barn blir friere til å kunne utforske og undre seg over ting når de føler seg trygge.

Omsorgen inkluderer både fysiske behov som søvn og mat, men også psykiske og emosjonelle behov. Ved at vi gir rom for alle type følelser og at barna opplever å bli sett, forstått, respektert og får den hjelp og støtte de har behov for. Hvilken type omsorg barna trenger er individuelt; alt fra fysisk kontakt, en rolig og varm stemme og en forståelsesfull, ikke-dømmende voksen i en vanskelig situasjon.

Personalet skal arbeide for et miljø der barna ikke bare er mottakere av omsorg, men også lærer å være omsorgsfulle mot hverandre. Barna skal utvikle tillit til seg selv og andre.

Mål for dette barnehageåret:

- Barnehagen legger til rette for at alle barn kan knytte seg til personalet og til hverandre.
- Alle barna blir sett, forstått, respektert og får den hjelp og støtte de har behov for.

Tiltak for dette barnehageåret

- Vi møter hvert barn med omsorg, interesse og anerkjennelse og gir aksept for og tar alle følelser på alvor.
- Vi støtter barna i vanskelige situasjoner og hjelper barna til å se nye muligheter.
- Vi legger vekt på at barna skal både lære å spørre etter hjelp og å tilby hjelp til hverandre.
- Vi legger til rette for at barna skal få kunne hjelpe hverandre ved måltider, garderobes osv.

9. Medvirkning

I rammeplanen blir barns medvirkning beskrevet som barns aktive deltagelse, innflytelse og vurdering av barnehagens virksomhet. Alle barn skal oppmuntres og få mulighet til å medvirke, uavhengig av alder og uttrykksform. Dette skal gjennomføres ved at personalet observerer og følger opp barnas ulike uttrykk og behov, både verbale og non-verbale uttrykksmåter. Vi implementerer barns medvirkning inn i måten vi arbeider på, f.eks gjennom å ta utgangspunkt i barnas interesser når vi velger temaer vi jobber med, og hvordan og hva vi tilbyr av lekemateriell. Barnas ønsker og behov skal også tas hensyn til i utformingen av rutiner og regler på avdelingen og i barnehagen. Vi skal være bevisst på å arbeide med at alle barn på avdelingen får mulighet til å medvirke, ikke bare de som har en sterk stemme.

Mål for dette barnehageåret:

- Barna får delta i demokratiske prosesser og har innflytelse på det som skjer i barnehagen.
- Barnas medvirkning tilpasses individuelle forutsetninger og behov.
- Barnehagen ivaretar foresattes rett til medvirkning og samarbeidet skal alltid ha barnas beste som mål.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Vi er oppmerksomme på å lytte til alle barn, uansett forutsetninger og ikke bare de som har en sterk stemme i gruppa.
- Følge barns initiativ og bygge videre på dette, der dette er mulig. Gjennom foreldresamtaler og foreldremøter, uformelle møter skal vi bli kjent med barns utvikling og interesser.
- Vi er lydhøre for foreldres tilbakemelding rundt det som vedrører barna.

10. Livsmestring og helse

Et overordnet mål for barnehagen er at den skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Dette innebærer å fremme gode matvaner med et sunt kosthold. Fysisk og motorisk aktivitet styrkes ved å la barna få tilgang til varierte bevegelsesmiljøer, sanseopplevelser og kroppslig lek ute og inne, i og utenfor barnehageområdet. Barna skal ha mulighet til å roe ned i løpet av dagen, enten med hvile eller rolige aktiviteter. Barnehagen skal være et trygt sted der barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser. Barnas psykiske helse skal også ivaretas ved at barna får oppleve følelse av egenverd og at de opplever mestring. Vi skal arbeide med fellesskapet i barnegruppen for å forebygge krenkelser og mobbing.

Mål for dette barnehageåret:

- Barnehagen bidrar til barnas trygghet, livsglede, og følelse av egenverd.
- Barnehagen er en arena for daglig fysisk aktivitet og samtidig gi rom for hvile.
- Barnehagen bidrar til at barna utvikler matglede og sunne helsevaner.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Vi observerer barnegruppen og ser på behovet for fysisk aktivitet, hvile og når behovet er for strukturerte aktiviteter og inndeling.
- Vi legger til rette for smågrupper slik at alle blir sett.
- Vi spiser sunn og variert mat med fisk, grønnsaker og kjøtt,- og gir barna god tid til å spise.

11. Danning

Barnehagen skal legge til rette for en god dannelsesprosess, der barna utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse. Gjennom lek og samspill, dialog og utforskning skal barna støttes i å uttrykke egne synspunkter, og slik bidra til selvstendighet og deltakelse i et demokratisk fellesskap. Barnehagen skal legge til rette for meningsfulle opplevelser og erfaringer som støtter opp om barnas identitetsutvikling og positive selvforståelse. Vi skal også fremme samhold og solidaritet, og gi barna opplevelsen av tilhørighet til samfunnet, til kultur og natur. Barnehagen skal verdsette individuelle uttrykk og handlinger, samtidig som barna skal hjelpes til forståelse for felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet.

Mål for dette barnehageåret:

- Barnehagen støtter barnas utvikling av egen identitet og bidrar til at barna utvikler positiv selvfølelse.
- Barnehagen legger til rette for at barna utvikler kritisk tenkning og etisk dømmekraft.
- Barnehagen fremmer samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlinger verdsettes og følges opp.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Verdsette positive handlinger som barna gjør og sette ord på disse. Ikke som «flink» men at det var hyggelig gjort og med fokus på andres glede og følelsesuttrykk.
- Vi ler sammen, men ikke av noen.
- Ikke ha ferdige svar til barna, men reflektere rundt etikk og stille spørsmål til barna. Hvordan var det da....
- Vi hjelper barna til å ta kontakt med hverandre på en positiv måte, og å gjøre godt igjen etter en vanskelig situasjon. Vi skal ikke tvinge barn til å si unnskyld, men støtte barna til å klare å

gjøre opp med hverandre på sin måte. Lære seg å spørre, «går det bra» . Øve på hvordan vi tar imot andre barn som kommer om morgenen.

- Vi gir barna gode verktøy, som f.eks det å spørre hverandre på en god måte.

12. Bærekraftig utvikling

Rammeplanen sier at «Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen». Bærekraftig utvikling handler om at vi skal få dekket våre grunnleggende behov uten å ødelegge for den framtidige generasjonen. I barnehagen handler det om å gi barna gode naturopplevelser, der de også gjør erfaring med omsorg for det som lever og kunne høste av naturen. Vi gir barna mulighet til å tenke kritisk, handle etisk og vise solidaritet. Barnehagen har en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for mer bærekraftig samfunn.

Vi er Miljøfyrtårnsertifisert. Dette forplikter oss, men gir oss også et verktøy til et mer systematisk arbeid med miljøtiltak innenfor områder som avfall, transport, innkjøp, energi og arbeidsmiljø.

For barnehagen betyr det at vi gjør et målrettet arbeid med å begrense avfall og kildesortere. Barna skal få erfaring med hvorfor og hvordan vi kan bruke mindre og kaste mindre. Dette innebærer også å redusere matsvinn. Samtidig skal vi ikke begrense barnas uttrykk unødige, eller legge skylden over på barna.

Gjenbruk handler for eksempel om å kunne låne av hverandre eller bruke verdiløst materiale i forming.

Mål for dette barnehageåret:

- Barna får naturopplevelser, blir kjent med naturens mangfold og har det gøy ute!
- Barna lærer å ta vare på seg selv, hverandre og naturen.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Vi har fokus på å jobbe med forbruk av papir, såpe osv og ikke bruke mer enn vi trenger.
- Vi bruker gjenbruksmateriell og naturmateriell i formingsaktiviteter.
- Vi bruker kjøkkenhagen og lar barna delta i prosess med å så og høste.
- Vi kildesorterer med barna og undrer oss over hvordan ting blir laget.

13. Planlegging, vurdering og dokumentasjon

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet som bygger arbeidet på Rammeplan for barnehager, Lov om barnehager og Diakonhjemmets verdier og strategi. Hvordan vi fortolker og realiserer disse, synliggjøres i årsplanen.

Vår årsplan er et levende dokument som personalet skal bruke aktivt gjennom hele barnehageåret. Tiltakene hver avdeling har etablert for de ulike områdene, skal evalueres jevnlig. Avdelingene vil hver måned utarbeide en detaljert plan for arbeidet med virkeliggjøring av årsplanen. Månedspanen publiseres for foreldrene på MyKid.

Diakonhjemmets barnehager er opptatt av å ta vare på de gode verdiene som gjenspeiles i vår praksis, samtidig som vi stadig ønsker å forbedre oss. Dette innebærer et ærlig og kritisk blikk på det vi allerede gjør bra, og på det vi kan bli enda bedre på.

For å systematisere arbeidet med kvalitetsheving bruker vi det digitale verktøyet EBBA. EBBA (En bedre barnehage for alle) er et digitalt analyse- og observasjonsverktøy for kvalitetsutvikling i norske barnehager, laget av barnehageforskere. Ved å ta i bruk dette verktøyet vil vi sette søkelys på barnas vilkår for omsorg, lek, læring og danning. Det skal derfor gjennomføres en hel dags observasjon på hver avdeling til våren. Det er personalets aktiviteter, rutinene og bruken av lokalene som blir observert, ikke barna.

Mål for dette barnehageåret.

- Personalet evaluerer egen praksis gjennom året, og gjør kontinuerlig nødvendige endringer.
- Personalet har et kritisk blikk på egen praksis og holdninger.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Vi planlegger gjennom årsplan, månedsplan og ukeplan (skrives på my-kid).
- Vi setter av tid på avdelingsmøte til å jobbe med utviklingsarbeid.
- Skriftlig oppsummering til foreldrene om det vi jobber med ca hver måned eller oftere.
- Tekst og bilde på my-kid som forteller hva vi jobber med.